

Asia: VN/22264/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 56 a §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Sosiaali- ja terveysministeriö (VN/22264/2023) on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 56a §:n muuttamisesta. Kirkkohallitukselta ei ole pyydetty lausuntoa. Koska muutosesitys vaikuttaa seurakuntien diakoniatyössä ja toiminnassa kohdattavien paperittomien (lakiehdotuksessa laittomasti maassa oleskelevat) elämään, haluamme lausua seuraavaa.

Kirkkohallitus on ollut tyytyväinen lain aiempaan muotoiluun, joka on antanut kaikille, myös paperittomille henkilöille oikeuden välttämättömään terveydenhuoltoon. Nyt esitetty muutos huonontaa muutoinkin heikossa asemassa olevan ryhmän elämää. Välttämätön terveydenhuolto paperittomille on ollut käytössä vain vähän aikaa, eikä sen vaikutuksia Suomessa ole juurikaan tutkittu (esimerkiksi koskien sen houkuttelevuutta tulla maahan tai pysyä maassa). Ennen muutosten tekemistä tällainen selvitys tulisi tehdä.

Kirkkohallitus pitää hyvänä, että välttämätöntä kiireetöntä terveydenhuoltoa annettaisiin edelleenkin alaikäisille, raskaana oleville, infektiosairaudesta kärsiville, vakavasti ja pitkäaikaisesti sairaille tai vammaisille henkilöille sekä muutoin erityisen haavoittuvassa asemassa oleville.

Koska paperittomien ryhmä on kokonaisuudessa pieni (3000–6000 henkilöä) ja heidän terveydenhuollon käyttönsä näyttää lain perustelujen pohjalta vähäiseltä, ei osaa paperittomien ryhmästä ole syytä sulkea terveydenhuollon ulkopuolelle sillä perusteella, että se erityisesti kuormittaisi terveydenhuoltoa.

Lakiehdotuksessa oleva rajausta vastaa vain osittain ihmisoikeus- ja perusoikeuksien asettamiin velvoitteisiin. Kirkkohallitus haluaa erityisesti kiinnittää huomiota myös lakiehdotuksen perusteluosiossa mainittuihin taloudellisiin, sosiaalisiin ja sivistyksellisiin (TSS) oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen velvoitteisiin ja TSS-komitean aikanaan (2021) Suomelle antamaan kehoitukseen ulottaa välttämätön terveydenhuolto koskemaan myös paperittomia henkilöitä.

Terveydenhuollon rajoitusperusteelle ei ole lakiluonnoksessa esitetty sellaisia painavia yhteiskunnallisia perusteita, joiden vuoksi olisi syytä rajata osa paperittomista henkilöistä välttämättömän terveydenhuollon ulkopuolelle. Etenkään, kun vanhempien terveyden hoitamatta jättämisellä voi olla vakavaa vaikutusta myös lapsiin. Terveydenhuoltokustannukset eivät todennäköisesti vähene sulkemalla tämä ryhmä pois välttämättömän terveydenhuollon piiristä. Päinvastoin välttämättömän terveydenhuollon laiminlyöminen voi vaikuttaa kiireellisen terveydenhuollon kasvuun pahentuneina terveysongelmina, joiden hoito vaatii pidempiaikaista hoitoa ja tulee siten kalliimmaksi. On inhimillisempää ja kustannustehokkaampaa hoitaa sairaat paperittomat perusterveydenhuollossa kuin akuuttihoitona päivystyksessä.

Pekka Huokuna

Kalle Kuusimäki

kansliapäällikkö

johtaja

Saloranta Teija
Kirkkohallitus